

УДК 351

М. В. Пророчук,
аспірант кафедри економічної політики та врядування,
Національна академія державного управління при Президентові України
ORCID ID: 0000-0003-4069-154X

DOI: 10.32702/2306-6814.2020.23.163

МЕХАНІЗМИ І ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І БІЗНЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФРАСТРУКТУРНИХ ПРОЄКТІВ

М. Prorochuk,
Postgraduate student of the Department of Economic Policy and Admission,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

MECHANISMS AND FORMS OF INTERACTION BETWEEN GOVERNMENT AND BUSINESS IN THE IMPLEMENTATION OF INFRASTRUCTURE PROJECTS

У цій статті проведено детальний аналіз різноманітних форм та механізмів взаємодії влади і бізнесу у сфері реалізації інфраструктурних проєктів.

З метою успішної реалізації масштабних інфраструктурних проєктів державного значення, необхідна інтеграція зусиль і інтересів органів державної влади і приватного бізнесу для досягнення максимального результату в рамках цієї співпраці.

Підвищення ефективності управління розвитком економіки країни за допомогою державно-приватного партнерства (ДПП) є головною задачею влади. Світовий досвід ДПП являє найбільш ефективну з форм взаємодії органів державної влади і приватного бізнесу, розвитком яких зацікавлені публічно-владні структури і представники бізнесу. Формування ефективного механізму ДПП сприяє залученню інвесторів в інфраструктурні проєкти.

Аналіз застосування механізму ДПП на державному та регіональному рівнях, говорить про те, що при ефективній структурі цього механізму і оптимальному виборі форм ДПП, його використання вигідно для держави, бізнесу і для населення.

Виконана систематизація і зроблені доповнення до ознак державно-приватного партнерства, які відрізняються від інших форм взаємодії бізнесу і держави на базі науково-методичних і нормативно-правових джерел, де розкривається економічна сутність ДПП: пріоритет публічних інтересів; довгостроковий характер; соціальна значимість; розмежування відповідальності між партнерами по ризикам. Це дозволило поставити завдання розвитку механізму ДПП, зробити управління партнерством більш функціональним у розрізі сполучення інтересів держави і бізнесу.

Виявлено недоліки форм ДПП, що дозволяють визначити пріоритетність розвитку відносин влади і бізнесу.

Висунуто пропозиції по удосконаленню системи відносин ДПП на основі виявлених особливостей, включаючи нормативно-правове забезпечення ДПП зарубіжного і українського законодавства.

Мета статті — дослідити застосування різноманітних механізмів та форм взаємодії влади і бізнесу у сфері реалізації інфраструктурних проєктів.

This article provides a detailed analysis of various forms and mechanisms of interaction between government and business in the field of infrastructure projects.

In order to successfully implement large-scale infrastructure projects of national importance, it is necessary to integrate the efforts and interests of the government and private business to achieve maximum results in this cooperation.

Improving the efficiency of managing the country's economic development through public-private partnership (PPP) is the main task of the government. The world experience of PPP is the most effective of the forms of interaction between public authorities and private business, the development of which is of interest to public authorities and business representatives. The formation of an effective PPP mechanism helps to attract investors to infrastructure projects.

An analysis of the application of the PPP mechanism at the state and regional levels suggests that with an effective structure of this mechanism and an optimal choice of forms of PPP, its use is beneficial for the state, business and for people.

Systematization and additions to the features of public-private partnership, which differ from other forms of interaction between business and the state on the basis of scientific and methodological and regulatory sources, which reveals the economic essence of PPP: the priority of public interests; long-term nature; social significance;

delineation of responsibilities between risk partners. This allowed to set the task of developing the PPP mechanism, to make the management of the partnership more functional in terms of combining the interests of the state and business.

The shortcomings of the forms of PPP, which allow to determine the priority of the development of relations between government and business.

Proposals for improving the system of PPP relations on the basis of the identified features, including regulatory and legal support of PPP foreign and Ukrainian legislation.

The purpose of the article is to investigate the application of various mechanisms and forms of interaction between government and business in the field of infrastructure projects.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, цільова програма, модель взаємодії, інвестиційний проєкт, приватний капітал, державні кошти.

Key words: public-private partnership, target program, interaction model, investment project, private capital, state funds.

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

З метою успішної реалізації масштабних інфраструктурних проєктів державного значення, необхідна інтеграція зусиль і інтересів органів державної влади і приватного бізнесу для досягнення максимального результату в рамках цієї співпраці. Зараз ДПП є універсальним і ефективним механізмом. Його значення в Україні постійно зростає, створюючи базис для розвитку економіки. Аналіз застосування механізму ДПП, говорить про те, що при ефективній структурі цього механізму і оптимальному виборі форм ДПП, його використання вигідно для держави, приватного сектору та для населення. На підставі вищесказаного виникає необхідність проведення досліджень, спрямованих на вдосконалення відносин влади і бізнесу у формі ДПП з метою створення узгодженої співпраці органів державної влади та місцевого самоврядування з приватними бізнес-структурами для ефективного функціонування економіки країни і регіонів в умовах глобальної конкуренції.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Ефективна взаємодія влади і бізнесу має бути заснована на принципі балансу інтересів. Важливим критерієм створення ефективної взаємодії влади і бізнесу у сфері реалізації інфраструктурних проєктів є розробка стратегічних взаємодій з урахуванням соціальних інтересів бізнесу. Прийнято виділяти дві основні моделі взаємодії влади і бізнесу плюралістичну і корпоративістську.

Основні представники плюралістичної моделі: Р. Даль [9], Й. Шумпетер [13]. Вона характеризується обмеженою кількістю різного роду об'єднань, які знаходяться в стані вільної конкуренції. Державний контроль фактично відсутній. Ця модель базується на англо-американській традиції і виходить з того, що суспільна система і її частини знаходяться в координаційній залежності. Тому виключається переважання ролі якоїсь однієї частини цілісної системи.

Основні представники моделі корпоративізму — Ф. Шміттер [12], Дж. Лембрух [10], А. Лейпхарт [11], А. Коусон [8]. Ця модель передбачає існування обмеженої кількості корпорацій-спілок, які мають виключне право на вираження інтересів своїх членів і мають ієрархічно організовану структуру. Корпоративістська модель передбачає стійку ієрархію у взаєминах з державою. Така модель взаємодії бізнесу заснована на партнерстві різних

професійних і соціальних груп. Основою ділової етики в цьому випадку є співробітництво, а не конкуренція.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Провести аналіз проблематики рівня задоволеності отриманими послугами пацієнтів медичних закладів. Розробити рекомендації щодо підвищення показників орієнтації медичного сектору на пацієнта, як основного отримувача медичних послуг, ефективності системи охорони здоров'я на підставі запропонованих показників результативності, екстенсивності і інтенсивності роботи медичних установ. Розглянути літературні джерела, які, на думку автора, відіграють важливу роль для аналізу.

ОСНОВНИЙ МАТЕРІАЛ

Найважливішою формою влади є державна влада. Вона здійснюється в масштабах держави, поширюється на всю територію, всі сфери діяльності і регіони країни, на все населення країни, яке проживає і перебуває в державі (за винятком співробітників дипломатичного корпусу іноземних держав), включаючи і представників бізнесу.

Основним напрямом розвитку взаємодії влади і бізнесу є тенденція посилення співпраці влади і бізнесу, як у розвинених, так і в країнах, що розвиваються. Переважно така співпраця виявляється в суспільно значущих галузях економіки: електроенергетика, транспортна інфраструктура, охорона здоров'я, освіта та ін. Підприємства цих галузей, як правило, мають стратегічне значення і не можуть бути повністю приватизовані, але водночас, держава не завжди має достатні ресурси і управлінський досвід, необхідний для їх розвитку.

Зацікавленість влади в моделі "Партнерство" полягає в залученні позабюджетних джерел для реалізації цільових програм, які дозволяють реалізувати масштабні значущі для суспільства проєкти; у випуску компаніями затребуваної і якісної продукції; в створенні нових робочих місць; у поповненні компаніями бюджету за рахунок податків; у залученні бізнесу до вирішення соціальних проблем та ін. Бізнес зацікавлений у експертизі регулюючого впливу (чи вводяться надлишкові обмеження для суб'єктів підприємницької діяльності). Інтерес бізнесу від участі в ДПП полягає в адміністративному і політичному сприянні держави в реалізації інфраструктурних проєктів; поділі ризиків з державою; отриманні гарантованого доходу; доступі до інвестиційних ресурсів та ін.

Таблиця 1. Моделі і напрямки взаємодії влади і бізнесу у сфері реалізації інфраструктурних проєктів

Моделі взаємодії	Напрямок взаємодії	Інструменти взаємодії
Партнерство	Спільна розробка стратегічних документів, концепцій, програм, нормативно-правових актів, державно-приватне партнерство, участь у розробці і реалізації цільових програм, соціальне партнерство	Участь бізнесу в розробці стратегій розвитку територій, в громадських і координаційних радах при органах влади, в угодах про соціально-економічне співробітництво, в реалізації спільних значимих інвестиційних проєктів в рамках цільових програм, у реалізації державних контрактів, у включенні інвестиційних проєктів корпорацій розвитку територій в державні програми та ін.
Патронаж	Державно-приватне партнерство (ДПП)	Державні контракти, державні гарантії, податкові пільги і преференції, субсидії, відстрочка платежів, пільгові кредити та ін.
Придушення і примус	Реалізація регулюючих функцій влади за допомогою інструментів економічного та адміністративного примусу	Адміністративний тиск, реалізація соціально-значущих інвестиційних проєктів
Невтручання влади	Реалізація контрольно-наглядової функції влади щодо бізнесу	Проведення перевірок, стягнення податків, штрафів та ін.

Джерело: [3].

Зацікавленість в моделі "Патронаж" окремих представників органів влади полягає в можливості отримання приватних вигод; в отриманні підтримки в законодавчих органах влади. Інтерес бізнесу полягає в допомозі з боку представників органів влади в отриманні держзамовлень, у зменшенні кількості податкових та інших перевірок.

Зацікавленість органів влади в моделі "Придушення і примус" полягає в контролі за загальними тенденціями розвитку бізнесу. Бізнес зацікавлений у коригуванні впливу органів влади у відповідності з динамікою його інтересів.

Зацікавленість влади в моделі "Невтручання влади" полягає у вирішенні фіскальних завдань, контроль за дотриманням законів та ін. Бізнес зацікавлений у здійсненні своєї діяльності без втручання з боку держави і зайвих витрат.

Модернізація інфраструктури країни (оновлення житлово-комунального господарства, впровадження інфраструктурних проєктів тощо), диктує активний розвиток партнерських відносин між державою і приватним бізнесом. Удосконалення механізму ДПП для розвитку інфраструктури країни із залученням приватного капіталу, носить визначальний характер соціально-економічного розвитку держави, і характеризує ефективність інституціональних і економічних змін. Законодавство України про державно-приватне партнерство представлено на рисунку 1.

Ефективне управління державною власністю (об'єктами нерухомості, земельними ділянками, будівлями і спорудами, технічною інфраструктурою) приділяється особливе значення. Робляться загальні зусилля інтеграції ресурсів і потенціалу держави, муніципалітетів і приватного бізнесу. Такою організаційною формою і механізмом об'єднання ресурсів стали ідентичні за ознаками державно-приватні партнерства.

Залучення механізмів державно-приватного партнерства при уповільненні економічно-

го розвитку дозволить Україні досягти якісно нового рівня економічного розвитку за рахунок досягнення нової якості економічного зростання.

На сучасному етапі розвитку України, ДПП являє перспективний напрям розвитку партнерських взаємовідносин державної влади і приватного бізнесу, яке реалізується за допомогою поєднання переваг механізму державного і ринкового регулювання економіки. Але не тільки розвиток приватного бізнесу є тут головним завданням. Основою їх формування повинно стати забезпечення сукупності суспільних інтересів [6].

Удосконалення механізмів ДПП продиктовано кризовими подіями в сучасній вітчизняній економіці. Держава, в рамках позначеної моделі економічних відносин, виступає гарантом, будучи організатором, регулятором і замовником проєктів територіального розвитку. Проблеми ефективного управління державною власністю при використанні приватного капіталу постійно знаходяться на межі теорії і практики державного управління і вимагають постійного вдосконалення концептуальної бази партнерства.

Учасники партнерських відносин у формі ДПП володіють необхідними компетенціями при реалізації інвестиційних проєктів. Господарюючий суб'єкт може привнести в проєкт професійний досвід, гнучкість і оперативність рішень управлінського характеру, інноваційне управління, нові економіко-організаційні форми зв'язків та ін. Публічний партнер може створювати ефективне інституційне середовище для виконання проєктів у формі ДПП за рахунок повноважень розподілу бюджетних коштів, надання податкових і митних пільг і гарантій [2].

Сьогодні стратегія використання інституційних і організаційних методів ДПП по залученню приватного бізнесу для фінансування об'єктів соціальної інфраструк-

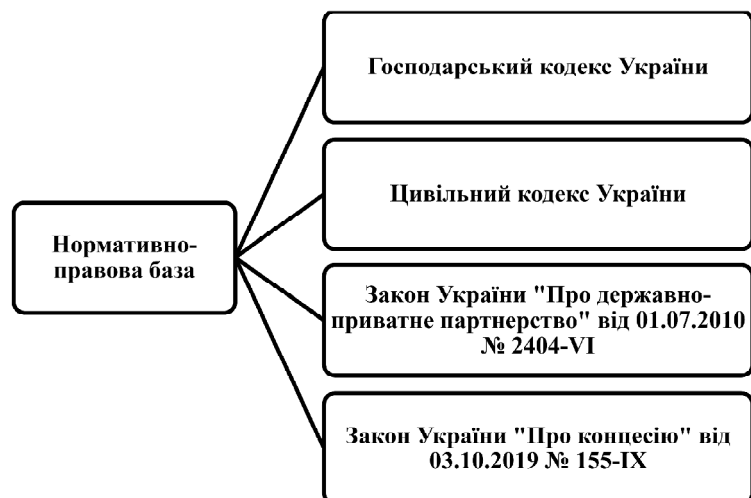

Рис. 1. Законодавство України про державно-приватне партнерство

Джерело: [4].

тури на довгострокову перспективу набула широкого поширення в світовій практиці. У відповідності зі сформованими підходами до розвитку взаємодії держави і приватних бізнес-структур у формі ДПП є досить великий перелік інструментів, моделей механізмів і форм, що представляють фундаментальну частину різних видів відносин: організаційно-управлінських, кредитно-фінансових, митних, нормативно-правових, податкових та ін.

Найбільш поширеними інституційними формами ДПП у сучасній практиці: оренда з інвестиційними зобов'язаннями, угода в рамках ДПП, концесійні угоди, контракт життєвого циклу, угоди про розподіл продукції, договір на управління об'єктами інфраструктури, оренда-лізинг, а також особливі економічні зони, створення спільних підприємств і території випереджаючого розвитку [7].

Виділимо такі форми ДПП:

- форми державно-приватного партнерства, спрямовані на виконання специфічних функцій управління (передача непрофільних функцій управління науково-освітніми установами на аутсорсинг керуючим компаніям, концесійні угоди);

- форми державно-приватного партнерства, спрямовані на виконання завдань управління в рамках пріоритетних проєктів (формування фондів цільового капіталу, створення некомерційних організацій з управління процесами ДПП та ін.);

- форми державно-приватного партнерства, спрямовані на участь у соціально значущих проєктах представників бізнесу та громадських структур (створення опікунських і громадських рад).

Розподілимо форми ДПП згідно розмежування рівня відповідальності між державним і приватним партнерами:

- угоди, укладені на обслуговування об'єктів, що знаходяться в державній власності;

- угоди, укладені на передачу функцій управління об'єктами, що знаходяться в державній власності;

- угоди, укладені на оренду об'єктів, які перебувають у державній власності;

- угоди, укладені на будівництво пріоритетних інфраструктурних об'єктів і подальшого розмежування прав власності;

- концесійні угоди.

Аналіз вітчизняної наукової літератури виявив відсутність єдиної точки зору і чітких класифікуючих критеріїв до систематизації та класифікації форм ДПП. Необхідно відзначити, що всі форми державно-приватного партнерства, які реалізуються на сьогоднішній день, на практиці часто комбінуються з метою їх більш ефективного застосування [1].

Можна виділити найбільш поширені в українському законодавстві і науковій літературі форми ДПП, що мають подібні характеристики і основні відмінності реалізації [5]:

1. Оренда інфраструктурних об'єктів з інвестиційними зобов'язаннями.

Проєкт ДПП тут може юридично закріплюватися як в формі договору оренди, так і в формі лізингу. Економічна основа відносин першої форми ДПП полягає в передачі права використання державного (муніципального) майна на певний термін і за встановлену плату. У разі договору лізингу, приватний інвестор, виступаючи в якості лізингодержувача, може мати право викупу об'єкта, що знаходиться в державній власності, по закінченню терміну договору оренди.

2. Концесійна угода.

Більш перспективною формою співпраці держави і приватного бізнесу є концесійна угода, яка є колегіальним партнерством органів державної влади та представників бізнесу, досить розвинена нині в українській економічній системі. Економічна і правова сутність концесійної угоди полягає в тому, що держава, в особі органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування під час укладання партнерської угоди залишається власником майна, наділяючи приватного партнера функціями по використанню державного майна. В рамках концесійної форми державно-приватного партнерства, концесіонер вносить плату за користування об'єктами державної (муніципальної) власності. Водночас право володіння на реалізовану по концесії продукцію також передається концесіонеру. Виплати по концесійній угоді встановлюються цією угодою і здійснюються як періодичні (роялті) і разові (паушальні) платежі, відсотки від виручки або в іншій формі.

Перевагами концесійної угоди для держави є: реконструкція і будівництво об'єктів громадської інфраструктури (включно з сферою ЖКГ), залучення приватних джерел фінансування в галузі економіки, де не брав участь приватний капітал, або присутній в мінімальному обсязі; розподіл ризиків інвестування, створення нових робочих місць, підвищення інвестиційної привабливості території.

Попри переваги, застосування концесійних угод супроводжується рядом проблем: набір критеріїв під час проведення концесійного конкурсного відбору, обмежений вибір забезпечувальних інструментів умов концесійної угоди, винятковий для концесіонера перелік зобов'язань, обмежені доходи місцевих і регіональних бюджетів недостатні для надання гарантій інвестору.

3. Угода про розподіл продукції.

Ця форма ДПП відрізняється від концесійних угод розподілом прав власності на вироблений продукт. При ДПП у формі концесійних угод права на продукцію переходять концесіонеру, при цьому вона поділяється обумовленими частками між державним і приватним партнерами. Під час укладання угоди про розподіл продукції підписується додаткова угода. У світовій практиці така форма ДПП отримала найбільший розвиток у нафтовидобувній промисловості.

До недоліків цієї форми партнерства слід віднести відсутність чіткої реалізації прийнятих законопроєктів по даній формі партнерства, відсутність державного органу по регулюванню діяльності в частині угод про розподіл продукції, недосконалість нормативно-правової бази, протиріччя законодавчого регулювання оподаткування при реалізації угод про розподіл продукції, відсутність механізмів, що забезпечують умови і гарантії з боку органів державної влади та місцевого самоврядування для підтримки приватних інвесторів.

4. Створення спільних підприємств.

Ця форма ДПП знайшла широке застосування на практиці. Злиття державного і приватного капіталів з розстановкою стратегічних пріоритетів його використання, утворюють специфіку створеного підприємства. Ці підприємства мають організаційно-правову форму у вигляді акціонерного товариства, або підприємства з пайовою участю.

Відмінністю цих спільних підприємств від інших форм державно-приватного партнерства є активна участь держа-

Таблиця 2. Моделі нормативно-правового забезпечення ДПП у світовій практиці

Моделі нормативно-правового забезпечення ДПП	Держави
Немає спеціалізованих нормативно-правових актів у сфері ДПП: відносини регулюються загальним господарським законодавством, в тому числі нормативно-правовими актами (НПА) про державні закупівлі	Австрія, Швейцарія, Казахстан, Нідерланди
Мінімалістське правове регулювання ДПП сукупністю галузевих НПА, вибірково регулюють відносини в окремо взятих сферах економіки	Китай, Білорусь, Німеччина, Чехія, Азербайджан, Великобританія, Нова Зеландія, Італія, ПАР, Чилі
Наявність на центральному (державному) рівні управління профільних НПА в області ДПП	Південна Корея, Японія, Румунія, Франція, Польща
Розвиток на центральному (державному) і регіональному рівнях управління профільних НПА в області ДПП	Мексика, США, Пакистан, Канада, Аргентина
Присутність на регіональному рівні НПА в області регулювання сфери державно-приватного партнерства	Австралія, Бельгія
Дублювання на всіх рівнях управління (центральному, регіональному, муніципальному) НПА в області ДПП	Бразилія

Джерело: розроблено автором.

ви в їх діяльності. Тут можливості приватного інвестора в реалізації управлінських рішень сильно обмежені. Отже, утворення спільних підприємств, як форми ДПП, може розглядатися в аспекті державного підприємництва в громадському секторі виробництва.

5. Особливі економічні зони (ОЕЗ).

Деякі експерти у сфері ДПП відносять до форм ДПП особливі економічні зони, створення яких націлене на забезпечення розвитку обробних і високотехнологічних галузей, виробництва інноваційної продукції. Резиденти цих зон отримують преференції від держави в зв'язку з реалізацією на території особливого режиму здійснення підприємницької діяльності.

Нині всі ці форми ДПП розвиваються. В Європі концесійні угоди активно застосовувалися при будівництві об'єктів транспортної інфраструктури, залізних і автомобільних доріг, модернізації об'єктів житлового господарства. Ця форма ДПП має найбільший розвиток у високотехнологічних галузях, телекомунікації і промисловому комплексі.

Розглядаючи практичну реалізацію різного роду моделей і форм ДПП, визначені їх особливості та основні характеристики:

- формування і розвиток ефективного партнерства, яке представлене представниками органів державної влади та бізнесу;
- закріплення партнерських відносин у документальному вигляді на юридичній основі;
- реалізація інвестиційних проєктів відбувається на базі взаємної вигоди публічного і приватного партнерів;
- розподіл ризиків і відповідальності суб'єктів при реалізації партнерських відносин, засноване на принципі компетентності.

У зв'язку з цим органи державної влади та місцевого самоврядування, використовуючи економічні можливості регіональних і місцевих бюджетів, повинні визначити пріоритетність розвитку форм державно-приватного партнерства для цієї території.

Аналіз міжнародного досвіду в сфері інституційного і правового супроводу проєктів ДПП показав поліморфність моделей його нормативно-правового забезпечення. Їх систематизація може бути узагальнена (табл. 2).

Така систематизація нормативно-правової бази державно-приватного партнерства зарубіжних країн констатує, що відсутність комплексного нормативно-правового акта в області ДПП НЕ є негативним фактором при реалізації і розвитку ДПП у більшості економічно розвинених державах. Слід зазначити, що в більшості випадків в області нормативно-правових актів, що регламентують ДПП, найбільш розвинена сфера регулювання концесійних угод.

При цьому таблицю 2 можна доповнити з точки зору систематизації моделей інституційного регулювання ДПП, що базується на виявленні статусу спеціального органу управління реалізацією процесів ДПП. Моделі інституційного регулювання процесів ДПП у світовій практиці представлені в таблиці 3.

Слід зазначити, що при неналежному методичному і нормативно-правовому забезпеченні дії антикорупційних механізмів в рамках ДПП є відносно висока ймовірність різних зловживань для приватного збагачення за рахунок публічних ресурсів.

Переваги ДПП на практиці реалізуються при забезпеченні комплексу інституційних чинників. Головним інституціональним фактором ефективності проєктів ДПП є недопущення конфлікту інтересів як основи виникнення корупційних ризиків на етапах проєктування і планування, фінансово-економічної експертизи і т.д. Недопущення превалювання приватних інтересів над суспільними вимагає формування на державному рівні єдиного переліку форм ДПП для уніфікації та впровадження досконалих антикорупційних механізмів.

В економіці питання модернізації та реконструкції енергетичних, транспортних, соціальних та інших об'єктів інфраструктури є актуальними для структур регіонів і органів місцевого самоврядування. Перешкодою для реконструкції зношених державних основних фондів є: зменшення обсягу субсидій та дотацій, дефіцит регіонального і місцевого бюджетів. Це веде до необхідності пошуку джерел фінансування для будівництва і модернізації даної інфраструктури.

Формування і розвиток у регіонах інституційних форм і механізму ДПП дозволяє створити умови для залучення

Таблиця 3. Моделі нормативно-правового забезпечення реалізації державно-приватного партнерства, що склалися в світовій практиці

Характерні особливості моделі інституційного забезпечення ДПП	Держави, що реалізують дану модель
Відсутність спеціалізованої регулюючої організації або органу державної влади в сфері ДПП	Австрія, Іспанія
Один спеціалізований орган державного або державно - громадського (державні фонди) управління по реалізації проєктів ДПП на центральному рівні	Канада, Латвія, Німеччина, Японія, Великобританія, Франція, Австралія, Італія, Бразилія, Казахстан, Португалія, Уругвай, Чилі
Деякі спеціалізованих органів державної влади або державно-громадського управління реалізацією проєктів ДПП на центральному (державному) рівні влади	Данія, США, Китай, Швейцарія, Нідерланди, Росія, Ірландія, Мексика

Джерело: розроблено автором.

ня приватних інвесторів, сприяти економічному зростанню регіонів, доходів регіонального і місцевого бюджетів.

Органи державної влади і місцевого самоврядування мають можливість додатково залучати приватні інвестиції в пріоритетні інфраструктурні проєкти: енергетику, транспорт, ІТ системи та ін.

Інструментарієм для збільшення ефективності механізму взаємодії влади та бізнесу в рамках ДПП повинні бути:

— розвиток і створення особливих економічних і територій випереджаючого розвитку;

— визначення чіткого механізму і принципів використання концесійних угод;

— посилення ролі державних інститутів розвитку, у тому числі банків розвитку;

— створення і розвиток техно- і індустріальних парків, виробничих кластерів;

— підтримка діяльності венчурних інноваційних фондів з боку держави, що фінансують високотехнологічні та наукомісткі проєкти;

— розвиток і доступність лізингу і факторингу.

Стратегічні напрямки вдосконалення механізму ДПП: підвищення ефективності планування та прогнозування розвитку публічної інфраструктури, розвиток методологічної і нормативно-правової бази в сфері державно-приватного партнерства, розвиток механізмів фінансування проєктів державно-приватного партнерства, стимулювання ринку приватних операторів і розвиток конкуренції.

ВИСНОВКИ

Державно-приватне партнерство як система законодавства є комплексним інститутом, що поєднує в собі передусім норми цивільного і адміністративного законодавства, що дозволяє створювати цілісні правові конструкції в рамках ДПП.

Для вирішення соціально-економічних завдань особливе місце має займати різноманітність форм ДПП, спрямованих на розвиток ефективного співробітництва держави і бізнесу.

Найбільш поширені в українському законодавстві і науковій літературі форми ДПП: оренда інфраструктурних об'єктів з інвестиційними зобов'язаннями, концесійна угода, угода про розподіл продукції, створення спільних підприємств, особливі економічні зони, території випереджаючого розвитку.

Література:

1. Заскалкин А.С. Теоретико-методологічні основи взаємодії держави і приватного сектора у вирішенні суспільно значущих завдань. Теорія та практика державного управління, 2015. Вип. 3 (50), С. 70—76.

2. Іванцова Н.І. і Москальова Н.П. (2014), "Концепція плюралістичної демократії: від плюралізму до неокорпоративізму". Сучасне суспільство. Вип. 2. С. 67—77.

3. Митник А.А. Теоретико-концептуальні моделі взаємодії держави та бізнесу. Актуальні проблеми державного управління, 2015. № 2. С. 62—69.

4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільськогосподарства України. Офіційний веб-сайт (2020). URL: <https://www.me.gov.ua> (Дата звернення 12 листопада 2020).

5. Музиченко А.С., Бержанір А.Л. "Моделі взаємодії влади та бізнесу в умовах ринкової економіки". Сталій розвиток економіки. 2013. № 4. С. 24—28.

6. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 1 липня 2010 р. №2404 VI (2010) Відомості Верховної Ради України. № 40. С. 524.

7. Узунов Ф.В. Види взаємодії бізнесу з органами державної влади та управління. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2013. № 8.

8. Cawson A. Organized Interests and the state". Studies in Mesocorporatism. 1985. P. 8.

9. Dahl R.A. Pluralist Democracy in the United States: Conflict and Consent, Rand McNally, Chicago. 1967. USA.

10. Lehbruch G. Liberal corporatism and party government. Trends towards corporatist intermediation. London: Sage. 1979.

11. Lijphart A. The Politics of Accommodation. Pluralism and Democracy in the Netherlands, University of California Press. 1968. P. 222.

12. Schmitter P.C. The Nature and Future of Comparative Politics." European Political Science Review. 2009. 1 (01): 33—61.

13. Schumpeter J.A., Capitalism, Socialism and Democracy, 3rd edition, George Allen and Unwin, London. 1942. England.

References:

1. Zaskalkin, A. S. (2015), "Theoretical and methodological bases of interaction between the state and the private sector in solving socially significant problems", *Teoriya ta praktika derzhavnogo upravlinnya*, vol. 3 (50), pp. 70—76.

2. Ivancova, N. I. and Moskal'ova, N. P. (2014), "The concept of pluralistic democracy: from pluralism to neocorporatism", *Suchasne suspil'stvo*, vol. 2, pp. 67—77.

3. Mitnik, A. A. (2015), "Theoretical and conceptual models of interaction between the state and business", *Aktual'ni problemi derzhavnogo upravlinnya*, vol. 2, pp. 62—69.

4. The Ministry of Economic Development, Trade and Agriculture of Ukraine (2020), available at: <https://www.me.gov.ua> (Accessed 12 Nov 2020).

5. Muzichenko, A. S. and Berzhanir, A. L. (2013) "Models of interaction between government and business in a market economy", *Stalij rozvitok ekonomiki*, vol. 4, pp. 24—28.

6. Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "On public-private partnership", *Vidomosti Verhovnoi Radi Ukraini*, vol. 40, pp. 524.

7. Uzunov, F. V. (2013), "Types of interaction between business and state authorities", *Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvitok*, vol. 8, available at: <http://www.dy-nayka.com.ua/?op=1&z=611> (Accessed 20 Nov 2020).

8. Cawson, A. (1985), "Organized Interests and the state", *Studies in Mesocorporatism*, pp. 8.

9. Dahl, R.A. (1967), *Pluralist Democracy in the United States: Conflict and Consent*, Rand McNally, Chicago, USA.

10. Lehbruch, G. (1979), "Liberal corporatism and party government", *Trends towards corporatist intermediation*, Sage, London, UK.

11. Lijphart, A. (1968), "The Politics of Accommodation. Pluralism and Democracy in the Netherlands", *University of California Press*, pp. 222.

12. Schmitter, P.C. (2009), "The Nature and Future of Comparative Politics", *European Political Science Review*, vol. 1 (01), pp. 33—61.

13. Schumpeter, J.A. (1942), *Capitalism, Socialism and Democracy*, 3rd edition, George Allen and Unwin, London, England.

Стаття надійшла до редакції 30.11.2020 р.